

ISSN: 2985-2366 (Online)

วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน
Journal of Administration Management and Sustainable Development

Homepage: <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/jamsd>e-mail: jamsdonline@gmail.com

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร Factors affecting quality of life of Wanon Niwat District, Sakon Nakhon Province

สุดใจ ปุนhawkong^{1*}, ละมัย ร่มเย็น², สันญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง³
Sudjai Punhawong^{1*}, Lamai Romyen², Sanyasorn Swasthaisong³

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Public Administration Program in Public Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}Department of Public Administration, Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University

*Corresponding author's e-mail: sudjai.pun@gmail.com^{1*}, lamairomyen@gmail.com², sanyasorn@snru.ac.th³

Received: October 27, 2025

Revised: November 07, 2025

Accepted: November 12, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร 2. เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาสเมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 3. ศึกษาอิทธิพลของด้านการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส 4. ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอวานรนิวาส จำนวน 399 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาสแตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ 3. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส ได้ร้อยละ 83.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงที่สุด ได้แก่ การมีคุณธรรม รองลงมาคือ การมีความรู้ความเข้าใจ ความพอประมาณ และการเสริมสร้างความมีเหตุผลตามลำดับ ยกเว้นการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน 4. แนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในอำเภowanนนิวัต ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคนและโครงสร้างพื้นฐานแบบยั่งยืน ใช้ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนประจำอำเภอ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นกลไกหลัก ส่งเสริมอาชีพ สุขภาพ การศึกษา ทักษะอาชีพ เทคโนโลยีดิจิทัล วัฒนธรรม และการรวมกลุ่มประชาชน ภายใต้หลัก PDCA และการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purposes of the research included the following: 1. To study the level of living according to the sufficiency economy philosophy and the quality of life of people in Wanon Niiwat District, Sakon Nakhon Province. 2. To compare the quality of life of people in the Wanon Niiwat District, classified by personal characteristics. 3. To study the influence of living according to the sufficiency economy principles on the quality of life of people in Wanon Niiwat District. 4. To study the guidelines for developing the quality of life according to the sufficiency economy principles of people in Wanon Niiwat District. The sample consisted of 399 people residing in the Wanon Niiwat District. The stratified sampling method was used, using a questionnaire as the data collection tool. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and multiple regression analysis. The research revealed these results: 1. The overall practice of living life according to the principles of sufficiency economy of the people in Wanon Niiwat District is at a high level. The overall quality of life of the people in Wanon Niiwat District was at a high level. 2. Quality of life of residents in Wanon Niiwat District, Sakon Nakhon province, differed significantly at the 0.01 level based on personal characteristics such as age, education level, occupation, average monthly income, and subdistrict of residence. The exception was gender. 3. The variables of living according to the sufficiency economy philosophy can jointly predict the quality of life of people in Wanon Niiwat District by 83.20 percent with statistical significance at the 0.01 level. When considering the sub-components of the variable of living according to the sufficiency economy philosophy, it was found that the variable with the highest regression coefficient was morality. Next were knowledge and understanding, moderation, and building rationality, respectively, except for building immunity. 4. Guidelines for improving the quality of life of people in Wanon Niiwat District are based on the principles of sufficiency economy, sustainable human and infrastructure development, and the use of district public assistance centers and village public health volunteers as the main mechanisms. Promote careers, health, education, vocational skills, digital technology, culture, and community integration under the PDCA principle and community participation.

Keywords: factors affecting quality of life, quality of life improvement, living according to the principles of sufficiency economy

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากขึ้น เพราะหากประชากรในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีก็จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศให้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ซึ่งคุณภาพชีวิตนั้น เป็นการรับรู้ถึงความพึงพอใจในการดำรงชีวิต การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในด้านต่าง ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในทางที่ดี ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเองและสังคม ตลอดจนการรับรู้ความพึงพอใจและการรับรู้สภาวะทางด้านร่างกายจิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสภาพแวดล้อม ได้แก่ การมีสุขภาพดี ไม่มีความเจ็บป่วยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิต การได้รับความผ่อนคลายทางด้านจิตใจ การพึงพอใจในรายได้และการสนับสนุน ตลอดจนการรับรู้และพึงพอใจในสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (อนรรฆ อีสเฮาะ, 2562) ดังนี้ 1) คุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย เป็นการรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของประชาชนซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิต การรับรู้ถึงความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตนเอง เป็นต้น 2) คุณภาพชีวิตทางด้านจิตใจ เป็นการรับรู้สภาพทางจิตใจของประชาชน เช่น การรับรู้ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจและความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเครียดหรือกังวล เป็นต้น 3) คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นการรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของประชาชนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม หรือการรับรู้ได้ว่าตนเป็นผู้ช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เช่น การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระไม่ถูกกักขังมีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ได้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีปราศจากมลพิษต่าง ๆ เป็นต้น

วิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาถือเป็นบทเรียนที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาที่ไม่สมดุลและขาดเสถียรภาพซึ่งเกิดผลกระทบต่อการทำงานของประชาชนในวงกว้าง ส่วนหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่คำนึงถึงระดับความเหมาะสมของศักยภาพ และภูมิสังคม จนกระทั่งความพร้อมทางด้านทรัพยากรมนุษย์และระบบการพึ่งพิงความรู้และเงินทุนหรือตลาดจากภายนอกประเทศเข้ามาแทนที่การสร้าง ความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศให้เกิดความมั่นคงและเข้มแข็ง หรือการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อให้ความพร้อมรับความเสี่ยงจากความผันผวนที่เกิดขึ้นจากภายในและภายนอกประเทศ พร้อมกันนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ถูกทับถมกันมาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมได้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการกระจายทุน กระจายความเจริญและกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนและเชิงพื้นที่เกิดปัญหาทางสังคม ความย่ำแย่ทางศีลธรรม ความเสื่อมสลายของวัฒนธรรมที่ดีของสังคมไทย ตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางในการแก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความกินดีอยู่ดีบนพื้นฐานแห่งความพอเพียงตามความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนที่มีอยู่ เมื่อประชาชนโดยส่วนใหญ่ซึ่งเป็นฐานล่างของประเทศมีความพออยู่พอกินแล้ว ก็จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ การที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วยตัวเองโดยไม่เดือดร้อน ต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน โดยการตั้งตัวให้มีความพอกิน พอใช้ ไม่มุ่งหวังเพียงแต่ความเจริญ เพราะผู้ที่มืออาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจสูงขึ้นไปตามลำดับ โดยการหันกลับมายึดหลักทางสายกลางในการดำเนินชีวิตในการพึ่งตนเองทั้ง 5 ประการ ได้แก่ 1) พึ่งตนเองทางด้านจิตใจ คนที่มีความสมบูรณ์พร้อมต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าตนเองสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงต้องสร้างพลังผลักดันให้มีภาวะจิตใจที่ฮึกเหิม ใช้ชีวิตด้วยความสุจริต แม้ว่าบางที่อาจไม่ได้รับความสำเร็จก็ตาม ไม่ท้อแท้กับปัญหาที่เกิดขึ้นใช้ความพยายามในการดำเนินชีวิตให้มาก 2) พึ่งตนเองทางสังคม คือ การเสริมสร้างให้แต่ละชุมชนในท้องถิ่นได้ร่วมมือให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำความรู้

ที่ได้รับมาถ่ายทอดและเผยแพร่เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน 3) พึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ คือ การส่งเสริมให้มีการนำเอาศักยภาพของคนในท้องถิ่นที่สามารถแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติหรือวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะส่งผลดีในการพัฒนาประเทศเช่นเดียวกับหลายประเทศที่นำมาใช้ในการพัฒนา 4) พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีควรส่งเสริมให้มีการค้นคว้าทดลอง ทดสอบเพื่อให้ได้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ และมีความสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสังคมไทยและนำมาปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม 5) พึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ คือ สามารถดำรงตนอยู่ได้ในระดับเบื้องต้น กล่าวคือ แม้มันไม่มีเงินก็ยังมีข้าว ปลา อาหาร ผักผลไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อใช้ในการยังชีพ และสามารถนำไปสู่การพัฒนาในระดับประเทศซึ่งเป็นการพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นด้วยการพัฒนาในลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียงนี้จึงเป็นการใช้คนเป็นเป้าหมายและเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม หรือการพัฒนาแบบบูรณาการ ทั้งด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อก้าวสู่เป้าหมายของความพอเพียง

ในพื้นที่อำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก มีสภาพความเป็นอยู่ในชุมชน มีความสมัคสมานสามัคคี การดำเนินชีวิตเน้นการพึ่งพาตนเอง ประชาชนส่วนใหญ่ปลูกผัก ไร่บริเวณในครัวเรือนทั้งผักพื้นบ้านและผักที่มีความต้องการของตลาด อาทิ กระบี่ กวางตุ้ง ผักกาด ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง มีความสนใจและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีปราชญ์ชาวบ้านด้านเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้นแบบและคอยให้คำแนะนำปรึกษา ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงชีพและการประกอบอาชีพ และสามารถส่งเสริมให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบของการดำเนินการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลคูสะคาม จากแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตถือเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษานั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร เพื่อศึกษาว่าประชาชนในอำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับใด มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับใด ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร หรือไม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร ได้อย่างชัดเจน และเร่งหาแนวทางในการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้ดีขึ้นและมีความเหมาะสมในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของด้านการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอานานิवास จังหวัดสกลนคร

การทบทวนวรรณกรรม

องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะและ 2 เงื่อนไข คือ

1. คุณลักษณะของความพอเพียง จะต้องประกอบไปด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กันดังนี้

1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

1.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล

โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึง ถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

1.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

2. เงื่อนไข มี 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

2.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภไม่ตระหนี่ผลที่เกิดจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ตัวชี้วัดในการวัดคุณภาพชีวิต

ขณะที่องค์การอนามัยโลก (WHO) (The WHOQOL Group, 1995 อ้างถึงใน ศิริพันธ์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2556) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมวัฒนธรรม และค่านิยม ในเวลานั้น ๆ และมีความสัมพันธ์กับ จุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง และมาตรฐานที่แต่ละคนกำหนดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 4 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านสุขภาพกาย (physical)

2. มิติด้านสุขภาพจิต (psychological)

3. มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationships)

4. มิติด้านสภาพแวดล้อม (environmental)

จากเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตชุดย่อขององค์การอนามัยโลก ฉบับภาษาอังกฤษ ได้มีการแปลและพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตชุดย่อฉบับภาษาไทย แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์ แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวดการรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้เรื่องการนอนหลับและพักผ่อน รวมทั้งการรับรู้เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งการรับรู้เหล่านี้มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้ เรื่องราวต่าง ๆ ของตน และการรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้าหรือกังวล เป็นต้น

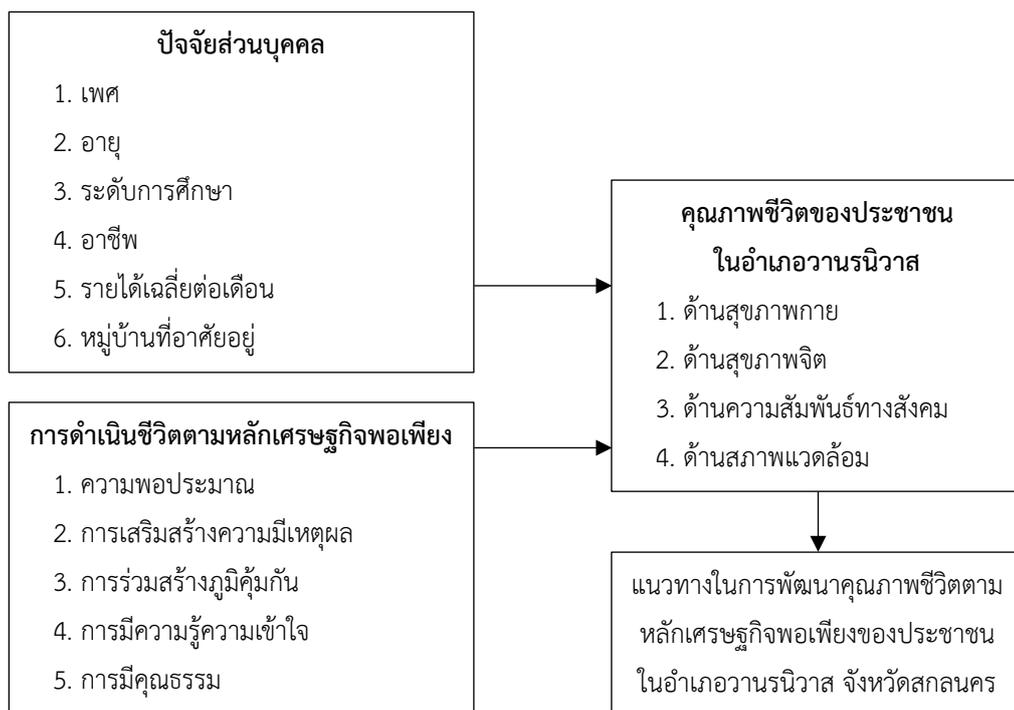
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าตนได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสภาพแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตอยู่อย่างมีอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ได้ว่าอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมที่สะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่างสรุปได้ว่าคุณภาพชีวิตมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้น บุคคลและครอบครัวที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพอนามัย เป็นต้น

สรุป ผู้วิจัยได้นำ 1) กรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 คุณลักษณะและ 2 เงื่อนไขมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอรณนิवास จังหวัดสกลนคร 2) องค์ประกอบคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอรณนิवास จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอรณนิवास จังหวัดสกลนคร จำนวน 126,287 คน (ข้อมูลจากที่ว่าการอำเภอรณนิवास)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร จำนวน 399 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือยอมให้ความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 แล้วจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอรามัญ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended form)

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยามศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามและข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหาและความถูกต้อง จากนั้นทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงตรงทำการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนก (discrimination power) โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (item total correlation) คิดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไป แล้วหาค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ไว้ที่ 0.70

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงกำนันทุกตำบลในเขตอำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร จำนวน 399 คน

3.2 ส่งแบบสอบถามให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน ในตำบลต่าง ๆ ในเขตพื้นที่อำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม

3.4 ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม แล้วลงรหัส (coding form) เสร็จแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) และค่าร้อยละ (percentage)

4.2 การวิเคราะห์ระดับ 1) การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร และ 2) คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ผู้วิจัยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' s test)

4.4 การศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษา เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

4.5 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยจะหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยการสัมภาษณ์ (interview) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน จากแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา โดยเมื่อได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จัดกลุ่มประเด็นนำเสนอเชิงพรรณนาอ้างอิงคำพูดบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ด้านที่	การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ความพอประมาณ	3.75	0.58	มาก
2	การเสริมสร้างความมีเหตุผล	3.58	0.50	มาก
3	การร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน	3.44	0.56	ปานกลาง
4	การมีความรู้ความเข้าใจ	3.42	0.70	ปานกลาง
5	การมีคุณธรรม	3.51	0.78	มาก
ภาพรวม		3.55	0.44	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอรณานิเวศ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านความพอประมาณ ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมาคือ ด้านการเสริมสร้างควมมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.58$) ด้านการมีคุณธรรม ($\bar{X} = 3.51$) ด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X} = 3.44$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.42$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรณานิเวศ จังหวัดสกลนคร แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรณานิเวศ จังหวัดสกลนคร

ด้านที่	คุณภาพชีวิต	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านสุขภาพกาย	3.53	0.73	มาก
2	ด้านสุขภาพจิต	3.27	0.76	ปานกลาง
3	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.42	0.83	ปานกลาง
4	ด้านสภาพแวดล้อม	3.86	0.51	มาก
	ภาพรวม	3.52	0.58	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรณานิเวศ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.86$) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพกาย ($\bar{X} = 3.53$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 3.42$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต ($\bar{X} = 3.27$)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรณานิเวศ จังหวัดสกลนคร แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรณานิเวศ จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ

คุณภาพชีวิต	$\bar{X}$		t	Sig.
	ชาย (221 คน)	หญิง (178 คน)		
1 ด้านสุขภาพกาย	3.51	3.55	-0.630	0.529
2 ด้านสุขภาพจิต	3.26	3.28	-0.302	0.763
3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.45	3.39	0.765	0.445
4 ด้านสภาพแวดล้อม	3.86	3.87	-0.309	0.758
ภาพรวม	3.51	3.53	-0.285	0.776

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรณานิเวศ จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรณานิเวศ จังหวัดสกลนคร ทั้งโดยภาพรวม และรายได้ในทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	F	df	MS	F	Sig.
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	0.034	2	0.017	0.082	0.921
	ภายในกลุ่ม	80.490	387	0.208		
	รวม	80.524	389			
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.622	2	0.311	1.506	0.223
	ภายในกลุ่ม	79.902	387	0.206		
	รวม	80.524	389			
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	0.461	4	0.115	0.555	0.696
	ภายในกลุ่ม	80.062	385	0.208		
	รวม	80.524	389			
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ระหว่างกลุ่ม	0.524	4	0.131	0.630	0.641
	ภายในกลุ่ม	80.000	385	0.208		
	รวม	80.524	389			
ตำบลที่อาศัยอยู่	ระหว่างกลุ่ม	0.399	3	0.133	0.640	0.590
	ภายในกลุ่ม	80.125	386	0.208		
	รวม	80.524	389			

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ จึงยอมรับสมมติฐาน

4. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัญ จังหวัดสกลนคร แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรอนนิวาส จังหวัดสกลนคร

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. error	β	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	0.275	0.108		2.552	0.011		
ความพอประมาณ	0.124	0.033	0.123	3.717	0.000**	0.389	2.571
การเสริมสร้างควมมีเหตุผล	0.090	0.030	0.076	3.013	0.003**	0.664	1.507
การร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน	0.019	0.026	0.018	0.755	0.450	0.725	1.379
การมีความรู้ความเข้าใจ	0.309	0.028	0.372	11.240	0.000**	0.389	2.571
การมีคุณธรรม	0.381	0.020	0.506	19.053	0.000**	0.605	1.653

R = 912, R² = 0.832, Adj. R² = 0.830, F = 389.576, Sig. = 0.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรอนนิวาส จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 83.20 (R² = 0.832) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงที่สุด ได้แก่ การมีคุณธรรม (β = 0.506) รองลงมาคือ การมีความรู้ความเข้าใจ (β = 0.372) ความพอประมาณ (β = 0.123) และการเสริมสร้างควมมีเหตุผล (β = 0.076) ตามลำดับ ยกเว้นการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน

5. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอรอนนิวาส จังหวัดสกลนคร สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1 แนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนอำเภอรอนนิวาส จังหวัดสกลนคร คือ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงผ่านการศึกษา อบรม และเวทีเรียนรู้ในครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา เพื่อให้ประชาชนดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ทั้งด้านการใช้จ่าย การทำบัญชีครัวเรือน การประกอบอาชีพสุจริต และการพัฒนาทักษะท้องถิ่น เช่น เกษตรอินทรีย์ ปลูกพืชผัก และแปรรูปผลิตภัณฑ์ พร้อมส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มการผลิต เพื่อเสริมการพึ่งพาตนเองและสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการวางแผน ทรัพยากร และประสานงานกับทุกภาคส่วนเพื่อความยั่งยืน

5.2 แนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนอำเภอรอนนิวาส จังหวัดสกลนคร คือ การพัฒนาคนแบบองค์รวมควบคู่กับการสร้างระบบและโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคง โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและความร่วมมือทุกภาคส่วน ใช้ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนประจำอำเภอ (คขอ.) เป็นกลไกหลัก ส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น เกษตรยั่งยืน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน และการทำบัญชีครัวเรือน พัฒนาการเข้าถึงบริการสาธารณสุขโดยมี อสม. เป็นกำลังสำคัญ พร้อมดูแลสุขภาพจิตด้วยหลักธรรมและการฝึกสติ สนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะอาชีพ เทคโนโลยีดิจิทัล และการพึ่งพาตนเองตั้งแต่เยาวชน รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มและสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น กระบวนการทั้งหมดดำเนินตามวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัน จังหวัดสงขลา พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านสุขภาพกายมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา พิทักษ์ธรรม (2564) ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอรามัน จังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศุทธา แสนกิจตะ (2563) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อีสเฮาะ (2562) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอมอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัน จังหวัดสงขลา เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัน แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ จึงยอมรับสมมติฐาน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าอำเภอรามัน จังหวัดสงขลา มีประชากรหลากหลายด้านอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และที่อยู่อาศัย อายุส่งผลต่อสุขภาพ รายได้ และการเข้าถึงบริการ คนหนุ่มสาวมีแรงกายและโอกาสทำงานมากกว่าผู้สูงอายุซึ่งบางรายไม่มีรายได้ และขาดการดูแล การศึกษาสูงช่วยให้เข้าถึงอาชีพมั่นคง รายได้ดี และข้อมูลสิทธิประโยชน์ ขณะที่การศึกษาต่ำจำกัดโอกาสอาชีพมั่นคงเช่นข้าราชการมีสวัสดิการดีกว่าอาชีพอิสระที่รายได้ไม่แน่นอน รายได้สูงเอื้อต่อการเลือกที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาลและการศึกษา ส่วนรายได้ต่ำจำกัดคุณภาพชีวิต อีกทั้งตำบลใกล้เคียงอำเภอมิโครสร้างพื้นฐานและบริการภาครัฐดีกว่าตำบลห่างไกลที่ยังขาดการพัฒนา ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อีสเฮาะ (2562) พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรส ระดับ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ประชาชนที่มี เพศ แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัสมะ สะมะแอ และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชาญชัย ฐิตเมธี (หนูทอง) (2561) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาชุมชนวัดไตรรัตนารามเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของด้านการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัน จังหวัดสงขลา พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรม การมีความรู้ ความเข้าใจ ความพอประมาณ และการเสริมสร้างความมีเหตุผล สามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรามัน จังหวัดสงขลา ได้ร้อยละ 83.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา พิทักษ์ธรรม (2564) พบว่า เื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับมาก ทั้งด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของดวงใจ วงศ์เกย และวัลลี พุทโสม (2565) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจในชีวิตและความอยู่ดีมีสุขระยะยาวของประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ผลการวิจัยพบว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อความอยู่ดีมีสุขระยะยาว คุณภาพชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในชีวิตและความอยู่ดีมีสุขระยะยาว และความพึงพอใจในชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อความอยู่ดีมีสุขระยะยาว

ส่วนการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรณนิवास จังหวัดสกลนคร ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ประชาชนขาดความเข้าใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันในชีวิต ซึ่งหมายถึงการเตรียมรับความเปลี่ยนแปลงหรือความเสี่ยง เช่น การเก็บออม การมีรายได้หลายทาง หรือการวางแผนระยะยาว เมื่อขาดความรู้และการตระหนักก็ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคมยังไม่เอื้อต่อการสร้างภูมิคุ้มกัน หลายพื้นที่มีรายได้ไม่มั่นคงหรือยากจนทำให้ยากต่อการออมและวางแผน ชุมชนยังพึ่งพาความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือองค์กรต่าง ๆ มากกว่าการพึ่งพาตนเอง ส่งผลให้ขาดการพัฒนาความสามารถรับมือปัญหา และแม้จะมีการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง แต่การปฏิบัติและติดตามผลยังไม่ทั่วถึง ทำให้หลักการนี้ไม่ส่งผลชัดเจนต่อคุณภาพชีวิต

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือ

1. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรณนิवास จังหวัดสกลนคร ถูกกำหนดโดยปัจจัยเชิงโครงสร้างและปัจเจกบุคคลหลายด้าน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ ขณะเดียวกัน เพศไม่ได้เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่ควรมุ่งเน้นการลดช่องว่างด้านอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และโครงสร้างพื้นที่ มากกว่าการมุ่งจำแนกเพศ เพื่อให้การวางนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้อย่างตรงจุดและเป็นธรรม

2. การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในด้าน การมีคุณธรรม ความรู้ความเข้าใจ ความพอประมาณ และการเสริมสร้างความมีเหตุผล มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอรณนิवास จังหวัดสกลนคร ขณะที่การร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน กลับไม่ส่งผลชัดเจนต่อคุณภาพชีวิต ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่ควรมุ่ง เสริมสร้างคุณธรรม ความรู้ ความพอประมาณ และการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นลำดับแรก พร้อมทั้งวางกลยุทธ์สนับสนุนให้ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติด้านการสร้างภูมิคุ้มกันได้มากขึ้นในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอรณนิवास ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ โดยการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ บูรณาการความร่วมมือจากภาครัฐและท้องถิ่น ให้หมู่บ้าน/ชุมชนมีการตั้งคนที่มีความสามารถทั้งนอกหมู่บ้านและในหมู่บ้านมาช่วยพัฒนาชุมชน ด้านการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการปลูกฝังและรณรงค์การใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ เพื่อให้ประชาชนมีการออมเพื่อสะสมทรัพย์ไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น และมีการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อช่วยทำให้เกิดการวางแผนการใช้เงินในครอบครัว

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรณนิवास ด้านสุขภาพจิต โดยการจัดกิจกรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ให้ประชาชนสามารถจัดการกับความเศร้า หรือกังวลได้ ปลูกฝังความเชื่อทางด้านศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะ

อุปสรรค เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจในตนเอง และมีภาพลักษณ์ที่ดีในชุมชน และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยการส่งเสริมให้หมู่บ้านชุมชนทุกแห่ง จัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อสร้างความสามัคคี และความสัมพันธ์ที่ดีของประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากชุมชน และรู้จักการให้ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นอยู่เสมอ

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาการคุณภาพชีวิตประชาชนประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และประกอบอาชีพอื่น ๆ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลวานรนิวาสเนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มดังกล่าวมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าประชาชนกลุ่มอื่น ๆ

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรใช้รูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในอำเภอานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยมุ่งเน้นการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีความรู้ความเข้าใจ ด้านความพอประมาณ และด้านการเสริมสร้างความมีเหตุผลตามลำดับ โดยควรเน้นการปลูกฝังคุณธรรมผ่านกิจกรรมชุมชน การให้ความรู้ที่เข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้จริง ส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และสนับสนุนการคิดอย่างมีเหตุผลผ่านการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลและหลักวิชาการ

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจผ่านการศึกษาและอบรมในทุกระดับ ส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ทั้งด้านการเงิน อาชีพ และการดำรงชีวิตตามบริบทท้องถิ่น พร้อมสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ และบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบูรณาการความร่วมมือเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

1.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอำเภอานรนิวาส โดยการมุ่งพัฒนาคนแบบองค์รวม ควบคู่กับระบบพื้นฐานที่ยั่งยืน โดยใช้ คชอ. และ อสม. เป็นกลไกหลัก ส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น เกษตรยั่งยืน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การทำบัญชีครัวเรือน พัฒนาทักษะอาชีพ สุขภาพกายใจ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านความร่วมมือทุกภาคส่วนภายใต้หลัก PDCA และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับวิถีชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยวิจัยเรื่องดังกล่าว โดยทำการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดสกลนคร เพื่อที่จะได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละอำเภอ

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เช่น ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ การจัดสวัสดิการสังคม ภาวะผู้นำของผู้นำหมู่บ้าน ฯลฯ และใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม ของตัวแปรศึกษา เป็นต้น

2.4 ควรศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งจากตัวเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบงานการจัดสวัสดิการสังคม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอานรนิวาส และจากประชาชนในพื้นที่อำเภอานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ดวงใจ วงศ์เกษ และวัลลีย์ พุทโสม. (2565). ปัจจัยเชิงสาเหตุของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจในชีวิต และความอยู่ดีมีสุขระยะยาวของประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 16(3), 94-113.
- พระมหาชาญชัย ฐิตเมธี (หนูทอง). (2561). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ชุมชนวัดไตรรัตนาราม เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วาสนา พิทักษ์ธรรม. (2564). การดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอรามัน จังหวัดยะลา. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(12), 305-317.
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต, เฉลิมพล แจ่มจันทร์, กาญจนา ตั้งชลทิพย์ และจรัมพร โห้ถ้อย. (2556). *คุณภาพชีวิต การทำงาน และความสุข*. โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส.
- ศุทธา แสนกิจตะ. (2563). คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพลภักซ์ ตำบลชัยพลภักซ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*, 6(1), 1-24.
- อนรรฆ อีสเฮาะ. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัสมะ สมะแอ, อารีน่า และนิยะ, วาดัส ยะโก๊ะ และมุบตี อุเต็น. (2566). คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส. *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14 วันที่ 19 พฤษภาคม 2566 (หน้า 907-920)*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed). Harper & Row.